

Het verkennend onderzoek

Handreiking Wvggz

Versie 2.0

Document	
Naam document	Handreiking Verkennend Onderzoek
Onderdeel / project	KCT
Opdrachtgever	BKR
Auteur	Bernd Wondergem

Versiebeheer

Versiebeheer				
Nr.	Datum	Omschrijving wijzigingen	Status	Auteur
2.0	28-6-2021	<ul style="list-style-type: none">• Het begrip 'anoniem melden' is verder toegelicht.• De kwaliteitseisen aan de inhoud van een 'verzoek voorbereiden aanvraag zorgmachtiging' zijn verduidelijkt.• Rol van de FVP is benoemd bij het verwerken van meldingen.• Geconcretiseerd welke informatie voor het verkennend onderzoek verwerkt mag worden.• Figuren met stroomschema's aangepast.• Formulering over juridische vormvrijheid van meldingen verduidelijkt.• Diverse tekstuele aanvullingen en aanscherpingen.• Notatie voor wetsartikelen uniform gemaakt.• Passage over strafbaarheid oneigenlijke melding verwijderd.	Definitief	Bernd Wondergem

Inhoud

Inleiding.....	3
Hoofdlijnen werkproces VO.....	5
Uitvoeren verkennend onderzoek.....	9
Informereren naar aanleiding van uitkomst verkennend onderzoek.....	12
Bijlage: Achtergrond van de Wvggz	15

Inleiding

Door een ernstige psychische aandoening kan iemand zichzelf of anderen ernstig nadeel toebrengen. De Wvggz, die van kracht is sinds 1 januari 2020, biedt de mogelijkheid om verplichte ggz ambulant uit te voeren. Verplichte opname is mogelijk als het in de eigen omgeving niet lukt of te onveilig is.

De Wvggz biedt zorgverleners instrumenten voor zorg op maat. Het idee is maatwerk te leveren en verplichte zorg zo kort als mogelijk - en zo lang als noodzakelijk - te geven. De Wvggz is er alleen voor als het echt niet anders kan; het is voor mensen met psychische problemen beter om verplichte behandeling te voorkomen. Dit vraagt dat gemeenten en zorgaanbieders signalen van naasten en buurtbewoners serieus nemen. Tijdig beginnen met een passende behandeling is in het belang van de cliënt en van de samenleving. Het ligt in de rede dat het grootste deel van de Wvggz-meldingen weliswaar leidt tot (bemoei)zorg, maar niet tot verplichte zorg.

Zorgmachtiging en verkennend onderzoek

Gemeenten kunnen meldingen ontvangen over personen voor wie de noodzaak tot (mogelijk verplichte) geestelijke gezondheidszorg zou moeten worden onderzocht. De gemeente verzorgt dan een verkennend onderzoek om te bezien of verplichte zorg aan de orde is. Als dat het geval is, dan doet de gemeente een aanvraag bij de Officier van Justitie.

Handreiking verkennend onderzoek

Deze handreiking gaat in op het verkennend onderzoek (VO). Andere handreikingen behandelen andere onderdelen van de wet die voor gemeenten van belang zijn, zoals de Crisismaatregel. In de bijlage is meer informatie te vinden over de achtergrond van de wet. Deze handreiking is een hulpmiddel bij het uitvoeren van het verkennend onderzoek. Het beschrijft het werkproces van het verkennend onderzoek vanuit het oogpunt van gemeenten.

Deze handreiking is tot stand gekomen in overleg met de ketenpartners die betrokken zijn bij de uitvoering van de Wvggz. Het ketencoördinatieteam (KCT) heeft daarbij de rol gehad als penvoerder en heeft afstemming verzorgd met onder andere de VNG, de Nederlandse GGZ, de NVvP, het OM, de Politie, de Stichting PVP, de Raad voor de Rechtsbijstand, het Ministerie van VWS de Landelijke Stichting FVP. In deze serie is ook een handreiking verschenen voor de crisismaatregel. Een eerdere versie van deze handreiking is opgesteld onder penvoerderschap van de VNG.

Wie zijn de actoren bij het Verkennend Onderzoek? Wat is hun rol?

Eenieder kan

- Bij het college van B&W-melding doen over een persoon uit die gemeente voor wie het noodzakelijk is te onderzoeken of hij/zij (verplichte) geestelijke gezondheidszorg nodig heeft.

Vertegenwoordigers van de betrokkenen of essentiële naasten in de zin van de wet kunnen¹

- Gebruik maken van hun recht op grond van art. 5:2 lid 5 Wvggz om een aanvraag voor de voorbereiding van een zorgmachtiging door te laten zetten.
- In beroep gaan tegen het niet tijdig indienen van een aanvraag bij de officier van justitie.

Het college van B&W moet

- De meldingen in ontvangst nemen en behandelen.
- Onderzoek doen indien uit triage blijkt dat het een Wvggz-melding betreft.
- 'Essentiële naasten/ familie' die een melding hebben gedaan, procesmatig (niet inhoudelijk) informeren over de uitkomst. Melders die geen essentiële naasten/familie zijn mogen niet worden geïnformeerd ingevolge de privacywetgeving (AVG).
- Als daar aanleiding toe is een aanvraag indienen voor een verzoekschrift ZM (zorgmachtiging) bij de officier van justitie.

De Officier van justitie

- Besluit om verzoekschrift zorgmachtiging voor te bereiden.
- Indien de officier van justitie (OvJ) van oordeel is dat aan de uitgangspunten voor verplichte zorg is voldaan, dient hij/zij een verzoekschrift in bij de rechter tot het verlenen van een zorgmachtiging.

De betrokkene

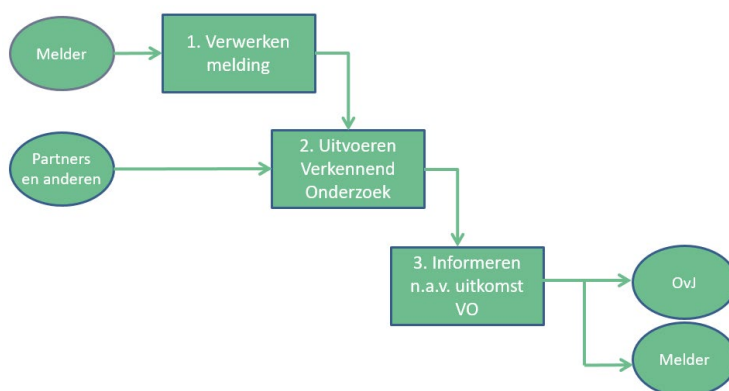
Betrokkene (of de wettelijk vertegenwoordiger zoals benoemd in art. 1:3 Wvggz) wordt gesproken in het kader van het verkennend onderzoek.

¹ De wet benoemt in art. 5:2 Wvggz de vertegenwoordiger, de echtgenoot, de geregistreerde partner, of degene met wie een samenlevingscontract is gesloten, de ouders of de voor continuïteit van zorg essentiële naasten. In deze handreiking spreken we kortheidshalve over essentiële naasten/familie, als we het over deze groep hebben.

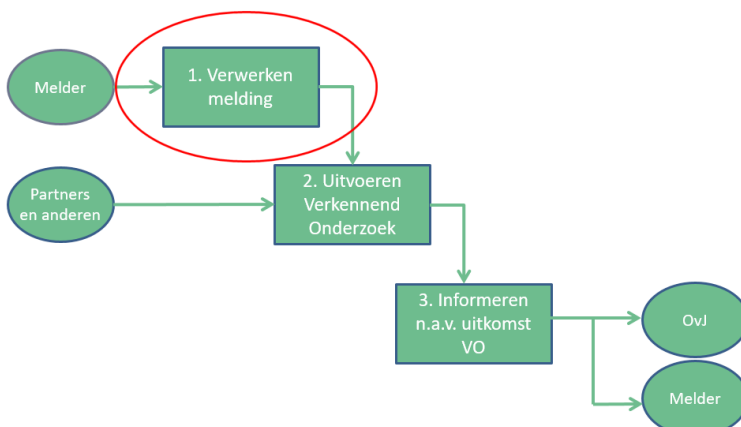
Hoofdlijnen werkproces VO

De hoofdlijn van het werkproces VO is als volgt. De gemeente verwerkt meldingen die gedaan worden binnen de kaders van de Wvggz. Vervolgens wordt zo nodig een verkennend onderzoek uitgevoerd, gebruik makend van informatie van partners en anderen, zoals bijvoorbeeld familie van de betrokkene. Het uitgangspunt is het VO klein en praktisch in te steken. Als de uitkomsten van het VO daar aanleiding toe geven, wordt een 'Aanvraag voorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging' verzonden aan de OvJ. Als de melder familie of een essentiële naaste van betrokkene is, dan wordt ook hij/zij geïnformeerd over de vervolgstap.

Verwerken melding

Het is de verantwoordelijkheid van het college van B&W om een melding te onderzoeken betreffende een persoon die mogelijk noodzakelijke GGZ nodig heeft. Een melding is in de Wvggz juridisch vormvrij, wat betekent dat de wet geen specifieke eisen stelt aan hoe een melding eruit moet zien en hoe een melding gedaan moet worden. Een gemeente mag hier voorwaarden aan stellen, bijvoorbeeld om te zorgen dat meldingen op een juiste manier in behandeling worden genomen. Dit moet voor burgers wel voldoende kenbaar en werkbaar zijn. Dat betekent in de praktijk vaak dat meldingen op verschillende manieren gedaan kunnen komen: telefonisch, in persoon, schriftelijk of digitaal.

Gemeenten hebben het ontvangen van meldingen op verschillende manieren georganiseerd (bijvoorbeeld via het meldpunt Zorg en overlast, het sociaal wijkteam, of via de GGD). De wet stelt geen eisen aan de plek waar een melding binnenkomt. Het is van belang dat de manier waarop meldingen binnenkomen, aansluit bij de lokale structuur en dat breed bekend is wat het loket is voor personen voor wie mogelijk GGZ noodzakelijk is. Zij kunnen de melder dan verwijzen naar de goede plek.

Feitelijke informatie melding

Het verdient aanbeveling dat professionals die een melding in ontvangst nemen werken met een standaard vragenlijst. De standaardvragenlijst omvat in elk geval de volgende onderdelen:

- Datum en tijdstip ontvangst melding. In Khonraad kan desgewenst de datum van de melding handmatig ingegeven worden, bijvoorbeeld voor de situatie waarin de melding in eerste aanleg in een ander systeem geregistreerd is.
- De gegevens van de melder, inclusief telefoonnummer.
- De vraag of de melder anoniem wil blijven.
- Gegevens van betrokkene.
- Zoveel mogelijk feitelijke gegevens: welk gedrag is waargenomen? Wat is er precies (allemaal) gebeurd? Wat waren de omstandigheden? Hoe is het gebeurd? Wanneer was het?
- Waar maakt de melder zich zorgen over?
- Wat is de wens van de melder; wat beoogt hij met de melding?
- Weet de betrokkene van de melding?
- Is de melder betrokken bij de zorg en hoe (om in te schatten of de melder kan worden gerekend tot een 'essentiële naaste/familie'.

Triage

Het is van belang dat degene die de melding in behandeling² neemt zo spoedig mogelijk beoordeelt of een professional met ggz-opleiding of met ggz-expertise, bijvoorbeeld een sociaal psychiatrisch verpleegkundige, bij het onderzoek betrokken moet worden. Dit is noodzakelijk om te kunnen beoordelen of het een melding in het kader van de Wvvggz betreft. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de gemeente een psychiatrisch onderzoek doet. Gemeenten hebben de vrijheid en de ruimte om af te wegen of een traject richting verplichte zorg al dan niet noodzakelijk is. Dit is afhankelijk van drie essentiële criteria:

1. Is het aannemelijk dat het gedrag van betrokkene ernstig nadeel kan veroorzaken?
2. Is het aannemelijk dat er sprake is van een psychische stoornis?
3. Is het aannemelijk dat verplichte zorg nodig is (en vrijwillige zorg dus niet afdoende is)?

Het gaat om een inschatting die in eerste instantie wordt onderbouwd met de informatie van de melder³. Als ernstig nadeel en/of een psychische stoornis niet aannemelijk zijn of de zorg in een vrijwillig kader kan, dan is een verkennend onderzoek in de zin van de Wvvggz niet aan de orde. Het kan dan wel noodzakelijk zijn andere vormen van (bemoei)zorg in te zetten. De noodzaak voor andere vormen van (bemoei)zorg kan ook blijken tijdens het VO, waarmee deze andere vormen van zorg ook gelijktijdig aan de uitvoering van het VO verleend kunnen worden. In deze gevallen haalt de ggz-professional/triagemedewerker er dan iemand bij die relevant is voor de casus, bijvoorbeeld een collega (handhaving, oggz, schulddienstverlening, Veilig Thuis) of een externe hulpverlener

² We gaan er van uit dat degene die een melding ontvangt in eerste instantie een generalist is, die breed kijkt. Daar hoort bij dat iemand kan inschatten of GGz-problematiek aan de orde kan zijn. In dat geval leidt de generalist door naar een collega met GGz-expertise.

³ Verderop in het proces wordt vanzelfsprekend ook de betrokkene om informatie gevraagd.

(corporatie, politie, GGD of sociaal wijkteam). Naar verwachting is het in de meeste gevallen beter dat betrokkene een vrijwillige relatie met een zorgverlener of een behandelaar ingaat. Een verplicht traject is alleen op z'n plaats als het echt niet anders kan.

Als het wel aannemelijk is dat zich ernstig nadeel kan voordoen en dat er een psychische stoornis speelt, is er sprake van een Wvggz-melding. De gemeente heeft in totaal 14 dagen de tijd om een Verkennend Onderzoek in te stellen en af te ronden. Deze periode begint op het moment dat de melding is ontvangen.

Wat is ernstig nadeel?

In de Wvggz betekent 'ernstig nadeel' (het aanzienlijke risico op):

- levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, ernstig verstoorde ontwikkeling voor of van betrokkene of een ander;
- bedreiging van de veiligheid van betrokkene al dan niet doordat hij onder invloed van een ander raakt;
- de situatie dat betrokkene met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept;
- de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Van belang is dat het veroorzaken van overlast alleen geen afdoende criterium is voor ernstig nadeel.

Crisissituatie

Het kan voorkomen dat de melding binnenkomt in reactie op een situatie van acute nood. In dat geval heeft het logischerwijs prioriteit om eerst stappen te ondernemen om de crisis op te lossen. De ggz-professional/triagemedewerker handelt dan volgens het lokale crisisprotocol⁴.

Woonplaats

In beginsel is de gemeente waar de betrokkene woont – of overwegend verblijft – verantwoordelijk. Als de woon- of vaste verblijfplaats niet duidelijk is, is een check van de Basis Registratie Personen (BRP) vereist. Als blijkt dat betrokkene in een andere gemeente woont, zorgt de ggz-professional/triagemedewerker dat hij wordt doorgeleid naar zijn woonplaats. Als niet duidelijk is wat de vaste woon- of verblijfplaats is, bijvoorbeeld omdat iemand dakloos is, neemt de gemeente waar de melding binnenkomt de verantwoordelijkheid (tijdelijk) op zich. In de loop van het onderzoek kan blijken dat een traject van verplichte ggz elders kansrijker is; hiervoor kunnen gemeenten lokale afspraken maken.

Anonieme melding

In de Wvggz is de mogelijkheid opgenomen om anoniem een melding te doen: de wet schrijft voor dat de melder desgewenst anoniem kan blijven; zie hiervoor art. 5:2 lid 7 Wvggz. Dat houdt in dat de gegevens van de melder niet opgenomen worden in de Aanvraag voorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging die de gemeente bij de OvJ doet. De gemeente legt zelf wel de naam en contactgegevens van de anonieme melder vast, bijvoorbeeld om na te kunnen gaan of het een legitieme melding betreft en deze indien nodig op te kunnen volgen.

Processtap afdoen initiële melding

Na het opnemen en beoordelen van de melding zijn er drie mogelijkheden:

- De triagemedewerker/ggz-professional vindt dat een verkennend onderzoek moet worden ingesteld. Hij zet de procedure voor een verkennend onderzoek in gang.
- De triagemedewerker/ggz-professional vindt dat weliswaar zorg nodig is, maar geen verplichte ggz. Hij schakelt een collega of een externe zorgverlener in.

⁴ We gaan er van uit dat de medewerkers bekend zijn met de stappen die genomen moeten worden in geval van een crisis.

- De triagemedewerker oordeelt dat er geen (enkele) grond is voor vervolgstappen naar aanleiding van de melding.

De melder wordt hierover procesmatig geïnformeerd indien de melder essentiële naaste/familie is⁵. Andere melders kunnen niet worden geïnformeerd als gevolg van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Het verdient ten slotte aanbeveling om een melder (die zich in de naaste sociale omgeving van de betrokkene bevindt) te wijzen op de mogelijkheid om eventueel contact te zoeken met cliënten- en familieorganisaties. Bijvoorbeeld voor adviesvragen gerelateerd aan de omgang met de betrokkene of een vorm van lotgenotencontact. Een goede ingang om tot de juiste cliënt- of familieorganisatie te komen is de stichting MIND.

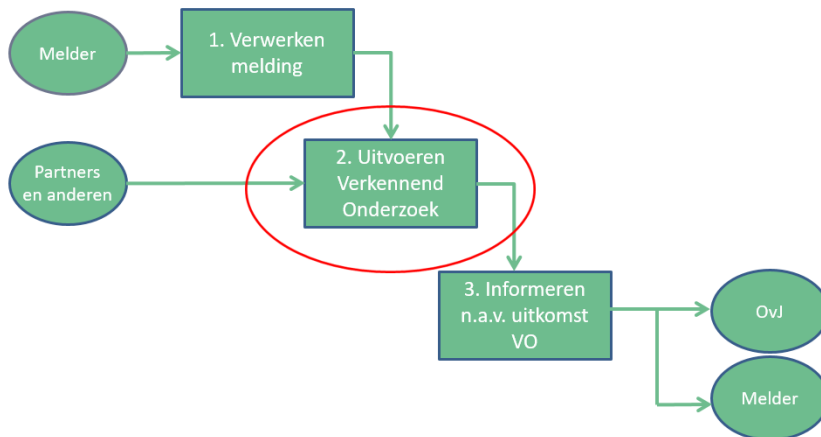
Ook kan de melder gewezen worden op de familievertrouwenspersoon. Familievertrouwenspersonen ondersteunen familieleden en andere naasten van mensen met psychische problemen door informatie, advies en ondersteuning. Naasten hebben daar wettelijk recht op vanaf het moment dat een verzoek tot zorgmachtiging wordt voorbereid. Familievertrouwenspersonen in dienst van de Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen zijn gespecialiseerde ggz-professionals. Zij zijn onafhankelijk van zorgaanbieders, werken regionaal en zijn goed op de hoogte van de plaatselijke sociale kaart.

Voor naasten is het daarom belangrijk dat zij zo snel mogelijk worden gewezen op de mogelijkheid van ondersteuning door een familievertrouwenspersoon. Naasten kunnen de familievertrouwenspersoon bereiken via vraag@familievertrouwenspersonen.nl en tijdens kantooruren telefonisch via 0900-3332222. Nadere informatie is te vinden op www.familievertrouwenspersonen.nl.

⁵ Zie wederom art 5:2 lid 5 Wvvgz voor de specificatie van de groepen die hieronder vallen.

Uitvoeren verkennend onderzoek

14 dagen

Het doel van het verkennend onderzoek (VO) is vast te stellen of er een noodzaak is tot verplichte ggz. De gemeente heeft 14 dagen de tijd om een verkennend onderzoek uit te voeren. Die termijn begint te lopen op het moment dat de melding wordt ontvangen. De triagemedewerker bepaalt of de melding wordt doorgezet als melding in het kader van de Wvvgz.

Uitgangspunten

Het uitgangspunt is het VO klein en praktisch in te steken. Het is daarbij essentieel om in het onderzoek een duidelijk onderscheid te maken tussen feiten en meningen/visies, evenals bij het opnemen c.q. beoordelen van de initiële melding. Het onderzoek is in de eerste plaats gericht op het beschrijven van feitelijke gebeurtenissen en omstandigheden. Het is van belang dat de bron van de informatie wordt benoemd. Meninge en visies kunnen met bronvermelding eveneens een plek krijgen in het onderzoek. Het is belangrijk dat meningen als zodanig kenbaar zijn.

De kernvragen zijn:

- Is er vermoedelijk sprake van ernstig nadeel? (Te onderbouwen met feitelijke gedragingen en omstandigheden).
- Licht aan het gedrag vermoedelijk een psychische stoornis ten grondslag? (Te onderbouwen door gekwalificeerde professional met ggz-expertise zoals een sociaal psychiatrisch verpleegkundige).
- Is er (mogelijk) een noodzaak tot verplichte zorg? (Te onderbouwen met informatie uit het gesprek met betrokkene. Is hij bereid tot vrijwillige zorg?).

Voor het uitvoeren van het VO zijn dezelfde regels van toepassing als die voor bemoeizorg⁶. De wet laat de mogelijkheid open eisen te stellen aan het VO bij of krachtens AMvB, maar hier is nog geen sprake van. De knelpunten van de uitvoering van het VO worden besproken in het regionaal periodiek overleg tussen de officier van justitie, de burgemeester en de geneesheerdirecteur.

⁶ Zie hiervoor de handreiking 'Gegevensuitwisseling bij samenwerking rond casuïstiek in het zorg- en veiligheidsdomein', beschikbaar via www.vng.nl.

Op basis van de wet- en regelgeving over gegevensbescherming kunnen voor de beantwoording van de hierboven genoemde kernvragen slechts gegevens worden verwerkt over:

- het gedrag van betrokkene,
- het ernstig nadeel dat door het gedrag wordt veroorzaakt,
- het vermoeden van een psychische stoornis en
- een onderbouwing waarom er een vermoeden is dat (verplichte) zorg als ultimum remedium nodig is.

Uniformiteit

Vanuit het idee van rechtszekerheid is een gestandaardiseerde wijze van onderzoeken, verslagleggen en wegen van belang. Het is ook van belang dat alle uitvoeringsorganisaties van het VO weten over welke informatie de OvJ wil beschikken. Er is een standaardformulier ontworpen voor het indienen van een aanvraag voor de voorbereiding van een verzoekschrift. Het is van belang om de samenvatting daarin compleet en duidelijk in te vullen, zodat het voor de OvJ voldoende onderbouwing biedt voor de start van de voorbereiding van de aanvraag zorgmachtiging.

Wie voert het VO uit?

Het VO moet worden uitgevoerd door een bevoegde, bekwame professional met ggz-expertise. De gemeente kan de bevoegdheid voor het uitvoeren van een verkennend onderzoek mandateren aan een derde partij, bijvoorbeeld een gebiedsteam, zolang maar helder is wie verantwoordelijk is. In de memorie van toelichting op de Wvvggz wordt gesproken van lokaal maatwerk. Uitgangspunt hierbij is dat de uitvoerende partij voldoende expertise heeft en in opdracht werkt van de gemeente.

De uitvoering van het VO zou belegd kunnen worden bij een wijkteam, een gebiedsteam of bij de GGd. Lokaal kunnen ook andere opties aan de orde zijn⁷. Hierbij moet worden opgemerkt dat GGz-professionals zijn gehouden aan hun beroepsgeheim en vermenging van rollen op dat punt risico's met zich meebrengt.

Veiligheid

De vraag of de veiligheid van betrokkene en/of het gezin in het geding is ligt soms nadrukkelijk op tafel. Waar nodig roept het team/de professional die het VO uitvoert de hulp in van het Zorg- en Veiligheidshuis of Veilig Thuis. Daarnaast moet er ketensamenwerking zijn met het brede sociaal domein: werk en inkomen, schulddienstverlening, maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg. Als de veiligheid van professionals in het geding is, kan contact met de wijkagent worden opgenomen.

Stap 1 VO – check op ernstig nadeel

De check op ernstig nadeel vraagt (mogelijk) een nader gesprek met de melder en in elk geval met de betrokkene. Het kan ook nodig zijn de wijkagent, het Zorg- en Veiligheidshuis en/of het wijkteam te bevragen als de veiligheid op het spel staat.

Het is mogelijk relevant in gesprek te gaan met de sociale omgeving van betrokkene. Vanuit de privacywetgeving is dat enkel toegestaan met schriftelijke toestemming van betrokkene.

Als uit deze stap is gebleken dat er geen sprake is van ernstig nadeel, kan het VO worden afgesloten. Het kan zijn dat zorg of ondersteuning in het vrijwillig kader in gang moet worden gezet. Waar essentiële naasten/familie betrokken zijn bij de melding worden zij geïnformeerd over het afsluiten van het VO.

⁷ Zie de Memorie van Toelichting bij art. 5:2 lid 2 Wvvggz die op dit punt aanwijzingen geeft.

Stap 2 VO – check op psychische stoornis

Als gebleken is dat wel ernstig nadeel dreigt, volgt uitgebreider onderzoek, met inzet van ggz-expertise, gericht op de vraag of er sprake is van een psychische stoornis.

Als er geen sprake is van (een verdenking op) een psychische stoornis of het ernstig nadeel komt niet voort uit de stoornis, dan kan het VO worden afgesloten. Ook hier geldt dat vrijwillige zorg/ondersteuning wordt ingezet waar nodig. De melder wordt geïnformeerd voor zover essentiële naasten/familie.

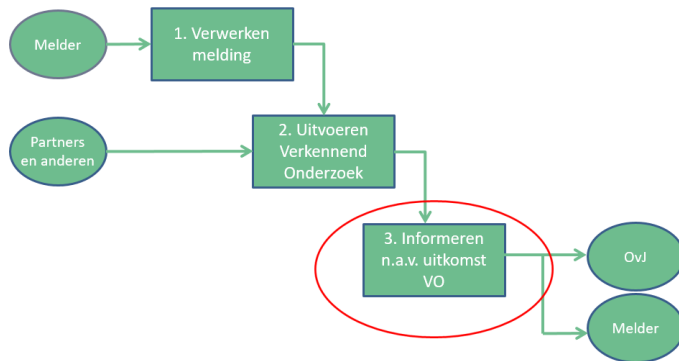
Stap 3 VO – check op de noodzaak tot verplichte zorg

Uit het gesprek met betrokkene moet blijken of hij bereid is tot vrijwillige zorg. Dat de mogelijkheid tot vrijwillige zorg er niet is, moet worden onderbouwd door een professional met ggz-expertise. Ook in het verplichte kader blijft het uitgangspunt van eigen regie overeind. Wat kan betrokkene zelf? Wat kan zijn omgeving betekenen?

Als iemand open staat voor vrijwillige zorg wordt het VO afgesloten. Als de noodzaak tot verplichte zorg is vast komen te staan wordt het VO afgerond. Daarnaast kan ook een uitkomst zijn dat er geen zorg nodig is.

Informeren naar aanleiding van uitkomst verkennend onderzoek

Wijze van informeren officier van justitie

Als het college op grond van de uitkomst van het verkennend onderzoek vindt dat verplichte zorg noodzakelijk is, dient het bij de OvJ een 'Aanvraag voorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging' in. Hiervoor wordt het standaardformulier gebruikt.

Aanvragen zorgmachtiging

In de aanvraag voorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging staan de volgende gegevens:

- Identificerende gegevens aanvrager (gemeente, naam, functie, werkadres, telefoonnummer).
- Identificerende gegevens betrokkene.
- Gegevens melder, tenzij deze anoniem wenst te blijven.
- Een onderbouwd antwoord op de 3 kernvragen: (vermoeden van) ernstig nadeel, (vermoeden van) psychische stoornis noodzaak verplichte zorg (deze laatste met deelvragen over bereidheid voor en mogelijkheden van vrijwillige zorg).
- Het verslag van het verkennend onderzoek zelf wordt alleen in kopie/ afschrift meegezonden in die gevallen waarin de essentiële naasten/familie gebruik maken van hun doorzettingsmacht op grond van art. 5:2 lid 5 Wvvgz.

Indien volgens B&W geen noodzaak aanwezig is voor verplichte zorg, maar melder⁸ wel een aanvraag zorgmachtiging wenst, dan is het van belang dit expliciet in het bericht aan te geven. Daarbij vermelden: datum van overweging gemeente om geen aanvraag te doen en datum contact met melder daarover waarin deze aangeeft het wel wenselijk te vinden.

Wijze van informeren melder essentiële naasten/familie

Het college van B&W bericht de melder voor zover dit essentiële naaste/familie is procesmatig over de uitkomsten van het verkennend onderzoek. Het betreft een summier terugkoppeling. In verband met de privacy kunnen de inhoudelijk resultaten van het verkennend onderzoek niet worden gedeeld. De melding ziet er (ongeveer) zo uit:

⁸ Het moet dan gaan om een melder in de zin van art. 5:2 lid 5 Wvvgz.

Melding die het VO betreft

Op grond van de resultaten van het verkennend onderzoek is er volgens B&W [wel/geen] noodzaak tot verplichte zorg aanwezig.

Daarom zal [wel een/geen] aanvraag bij de officier van justitie worden gedaan om een verzoekschrift voor een zorgmachtiging voor te bereiden.

[Alleen bij 'geen aanvraag'] Als u desondanks van mening bent dat de noodzaak voor verplichte zorg wel aanwezig is, dan kunt u dit aangeven. In dat geval zullen wij alsnog een aanvraag bij de officier van justitie doen.

De gemeente moet daarbij duidelijk maken hoe de melder dit kenbaar kan maken. In het geval dat het college vindt dat verplichte zorg niet noodzakelijk is, en de melder (alleen familie/essentiële naaste) blijft van mening dat er wel noodzaak is tot verplichte zorg, dan dient het college toch een aanvraag tot voorbereiding van een verzoekschrift tot een zorgmachtiging in bij de OvJ. Die aanvraag gaat vergezeld van het verslag van het verkennend onderzoek. De wens van de melder (familie/essentiële naaste) moet in het dossier worden geregistreerd en vermeld in de aanvraag aan de OvJ.

De tekst waarin de uitkomst van het onderzoek wordt teruggekoppeld is opzettelijk summier. In een bijlage kan een juridisch sluitende toelichting worden gegeven. Voor het doen van een schriftelijke melding of bevestiging per e-mail is het gebruik van beveiligde mail vereist ingevolge de privacywetgeving.

Wijze van informeren melder niet zijnde essentiële naasten/familie

Ingevolge de privacywetgeving is het niet toegestaan om melders die geen essentiële naasten/familie zijn te informeren over de resultaten van het verkennend onderzoek. Het is niet toegestaan om met hen medische informatie of andere persoonsgegevens van burgers te delen. Het is van belang om hierover duidelijk te zijn op het moment dat de melding wordt gedaan.

Wijze van informeren gemeente door officier van justitie

De OvJ bericht het college van B&W over het al dan niet voorbereiden van een aanvraag tot zorgmachtiging.

Als de aanvraag van de gemeente niet duidelijk of onvoldoende onderbouwd is zal de OvJ het proces van voorbereiding niet starten en zal het verzoek van de gemeente worden afgewezen. In dit geval kan er nadere informatie van de kant van de gemeente verschaft worden, al dan niet in overleg met de OvJ.

Als de OvJ besluit tot voorbereiding van een zorgmachtiging kan tijdens deze voorbereiding voor de OvJ duidelijk worden dat verplichte zorg niet aan de orde is, en dat er dus geen verzoekschrift wordt ingediend bij de rechter. In dat geval krijgt het college daarvan een schriftelijke mededeling.

De gemeente informeert de melder voor zover het essentiële naasten/familie betreft. Als de OvJ van oordeel is dat niet is voldaan aan de criteria voor verplichte zorg en het College het hiermee eens is, neemt het College dit op in zijn schriftelijke mededeling. De voorbereiding van het verzoekschrift zorgmachtiging wordt in dat geval gesloten.

Wijze van informeren melder (familie/essentiële naaste) over besluit officier van justitie

Het college van B&W informeert de melder (voor zover familie/essentiële naaste) over het besluit van de OvJ. Een voorbeeld van het daarbij gebruikte bericht is:

Besluit B&W over aanvraag zorgmachtiging

Naar aanleiding van uw melding heb ik zoals bekend een verkennend onderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit verkennend onderzoek zijn aanleiding geweest om de officier van justitie te vragen te starten met het voorbereiden van een aanvraag ZM.

Recentelijk hebben wij van de officier van justitie vernomen dat deze:

- a. een verzoekschrift voor een ZM ingediend heeft. De rechter zal een besluit hierover nemen. U ontvangt daarover geen verder bericht in verband met de privacy van betrokkene.
- b. voorbereiding beëindigd is en dat de officier van justitie geen verzoekschrift voor een ZM zal indienen. Dit omdat niet voldaan is aan de wettelijke criteria voor verplichte zorg.

[Alleen bij beëindigen – motivering voor melder in de zin van art. 5:2 lid 5 Wvvgz over te nemen uit informatieproduct van Openbaar Ministerie. Melder wijzen op de mogelijkheid om desgewenst binnen 14 dagen de OvJ schriftelijk en gemotiveerd te verzoeken alsnog een verzoekschrift bij de rechtbank in te dienen (art. 5:18 lid 2 Wvvgz).]

Bijlage: Achtergrond van de Wvggz

Algemene uitgangspunten Wvggz

De Wvggz ziet alleen op mensen met psychiatrische aandoeningen. Voor mensen met een verstandelijke beperking of psychogeriatrische aandoeningen is er de Wet Zorg en Dwang. Het uitgangspunt van allebei de wetten is dat dwang tot zorg of opname uiterste zorgvuldigheid vraagt. De Wvggz gaat bij samenloop vaak vóór de Wet zorg en dwang. Deze handreiking beperkt zich tot de Wvggz.

Zorgmachtiging

Verplichte zorg is in principe alleen mogelijk na een oordeel van de rechter. Uitzondering hierop is de crisismaatregel voor acute noodsituaties. De officier van justitie start het traject voor een zorgmachtiging nadat die is aangevraagd door een van de partijen die in artikel 5:3 Wvggz zijn benoemd:

- De officier van justitie zelf die ambtshalve een traject start
- Het college van B&W (al dan niet na een verkennend onderzoek)
- Een Geneesheer-Directeur
- Een professionele zorgverlener
- Een zorgaanbieder als bedoeld in de Wet forensische zorg (Wfz)
- Een ambtenaar van politie

Een aantal wettelijke taken

De gemeente heeft ook de wettelijke taak tot preventie, vroeg signalering en toeleiding naar zorg. Dit geldt ook voor het bevorderen van maatschappelijke participatie (inkomen, huisvesting, werk).

De GGZ stelt in overleg met betrokkene een zorgplan op. Als daarbij blijkt dat er essentiële voorwaarden voor maatschappelijke participatie ontbreken, neemt de GGZ dit op met de gemeente. Op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet heeft de gemeente de wettelijke taak om te zorgen dat inwoners kunnen meedoen aan de samenleving.

Als er een zorgmachtiging wordt afgegeven en iemand verplicht wordt opgenomen, heeft diegene wellicht recht op bijzondere bijstand (zie art. 13 Participatiewet, o.a. lid 3).